

14. Struktura webu

Struktura webové stránky zahrnuje více aspektů, které jsou navzájem propojené. Jde jednak o hierarchickou strukturu stránky vyjádřenou nadpisů, jednak o strukturu informační, do které patří jednotlivé funkční oblasti webové stránky, obvykle v podobě bloků.

Jak hierarchie nadpisů, tak jednotlivé funkční oblasti stránky v sobě zahrnují dva navzájem propojené prvky:

- strukturu vyjádřenou v **grafickém rozhraní stránky**, kterou vnímá běžný uživatel webu;
- **zdrojový kód**, který je pro běžného návštěvníka webu neviditelný, ale pracují s ním technologie, které obsah webu zprostředkovávají uživatelům (jde nejen o asistivní technologie, jako jsou odečítače obrazovky, braillské řádky apod., ale také o webové vyhledávače).

Správná struktura webové stránky a informací, které obsahuje, má nezanedbatelný vliv na optimalizaci webu pro webové vyhledávače.

Funkční oblasti webové stránky

Funkčními oblastmi webové stránky jsou např.:

- záhlaví;
- vyhledávací lišta;
- navigační prvky (např. hlavní menu, menu druhé úrovně, rychlá navigace);
- hlavní obsah;
- zápatí stránky.

Běžný uživatel se v této struktuře může orientovat vizuálně, protože jednotlivé části webu jsou prezentovány ve formě bloků, mají své specifické umístění, odlišují se také pomocí grafiky, např. odsazením, ohraničením, barvou nebo velikostí a stylem písma.

Uživatel, který nemůže využít vizuální orientaci na stránce (např. nevidomý člověk, který používá odečítač obrazovky, případně i webový vyhledávač), se musí na stránce orientovat jinak. Využívá k tomu značky ve zdrojovém kódu stránky.

Vymezení funkčních oblastí ve zdrojovém kódu

Aby byla stránka dobře přístupná zejména pro odečítač obrazovky nebo jiná alternativní zařízení, musí v ní být funkční oblasti správně vymezeny pomocí značek, např.:

- `<header>` pro záhlaví;
- `<nav>` pro navigaci;
- `<main>` pro hlavní obsah.

Tyto značky jsou součástí jazyka HTML a používají se optimálně v kombinaci s atributy WAI-ARIA¹⁾, které zlepšují využívání a ovládání webu pomocí asistivních technologií. Strukturu obsahu stránky pak určuje hierarchie nadpisů, seznamy a další prvky. Např. nevidomý uživatel, který používá odečítač obrazovky, se na stránce pohybuje pomocí příkazů využívajících strukturní značky jednotlivých bloků či oblastí stránky, nadpisů, seznamů, tabulek apod.

Z hlediska přístupnosti webu je velmi důležité, aby stránky měly:

- správně definovány jednotlivé **funkční oblasti**;
- správnou **strukturu**, zejména hierarchii nadpisů;
- validní zdrojový kód **bez sémantických chyb**.

Definice oblastí stránek a nastavení chování stránek při práci s nadpisy či seznamy je především záležitostí vývojářů redakčního systému či webu. Výsledná [struktura nadpisů](#) nebo [používání seznamů](#) jsou však ve značné míře otázkou [vkládání informací do redakčního systému](#).

Název stránky a nadpisy

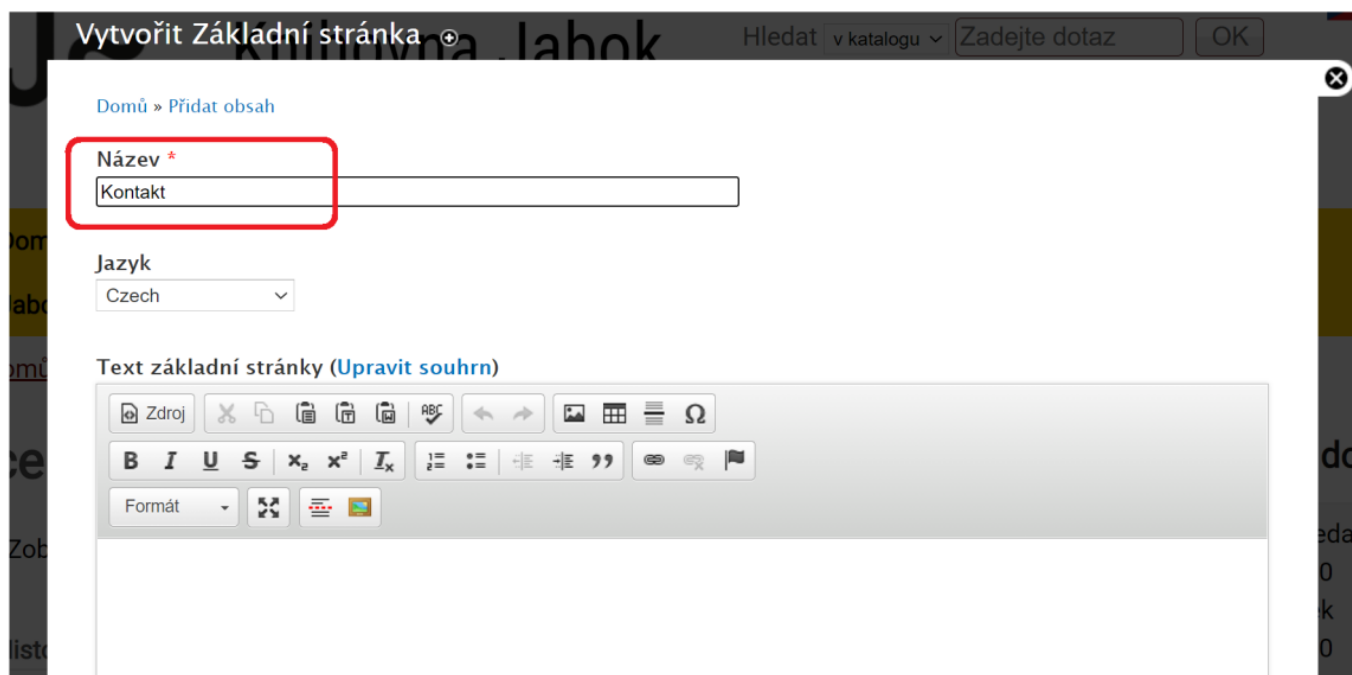
Pro přístupnost webu je velmi důležité, aby nechyběl vhodný název stránky a aby byly nadpisy logicky uspořádané a výstižné.

Název stránky

Na každé webové stránce **je nutné uvést název stránky**. Název stránky je pak většinou zobrazen ve webovém prohlížeči jako název panelu nebo okna; obvykle se také použije jako nadpis první úrovně, viz obr. 1. V redakčních systémech bývá **název stránky vyžadován jako povinné pole** při vytváření nebo úpravě stránky, viz obr. 2. Název stránky je na ukázkových obrázcích pro přehlednost zvýrazněn červeným rámečkem.

Obr. 1: Zobrazení názvu stránky v nadpisu stránky a v názvu karty prohlížeče (zdroj: *Knihovna Jabok*, získáno 2020-05-11)

Obr. 2: Příklad zadání názvu stránky v editačním poli formuláře pro tvorbu stránky (zdroj: *Knihovna Jabok*, získáno 2020-05-13)

Proč je důležité uvádět název stránky

Název stránky:

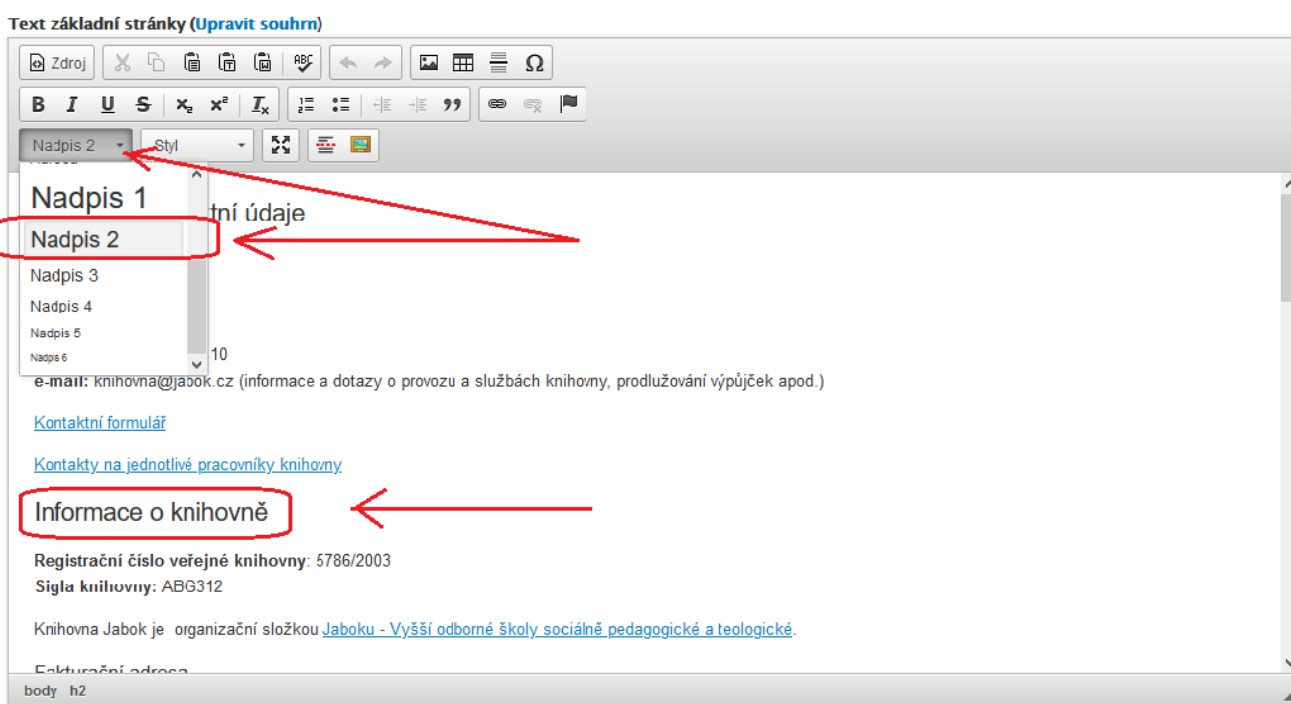
- se zobrazí v prohlížeči v záhlaví okna, případně panelu;
- je údaj, který nevidomému uživateli přečte odečítač obrazovky;
- je důležitý pro webové vyhledávače a může příznivě ovlivnit výsledky vyhledávání.

Nadpisy

Nadpisy jsou důležitým prvkem, který pomáhá uživatelům zorientovat se na stránce, a to bez ohledu na to, zda jde o uživatele s postižením nebo o běžného uživatele. Při tvorbě nadpisů je nutné dodržovat několik základních pravidel:

1. Používejte **nadpisy, které vystihují, co daná stránka nebo její část obsahuje**. Při tvorbě nadpisů je užitečné se zamyslet nad tím, jestli bude pro vaše uživatele srozumitelný.
2. Nadpisy nikdy nezvýrazňujte pomocí prvků pro změnu velikosti, řezu nebo barvy písma. **Pro formátování nadpisů vždycky používejte předdefinované styly, které označují úroveň daného nadpisu**. Styly obvykle vyberete pomocí rozbalovacího menu přímo v editoru redakčního systému (viz obr. 3).
3. Snažte se, aby na všech stránkách webu byly **nadpisy používány jednotně**.
4. Nadpisy uvádějte **v logickém pořadí a ve srozumitelné hierarchické struktuře**. Obvykle se používá níže uvedená hierarchie nadpisů (někdy mohou být úrovně nadpisů použity jinak, ale v každém případě by logicky nadřazený celek měl být označen nadpisem vyšší úrovně a logicky podřazený celek nadpisem nižší úrovně):
 - nadpis 1 pro název stránky (na každé stránce by se měl vyskytovat pouze jednou);
 - nadpis 2 pro názvy funkčních oblastí stránky nebo druhé úrovně hlavního obsahu stránky;
 - nadpis 3 až 6 pro názvy nižších úrovní.

Pokud chcete v redakčním systému zkontrolovat úroveň nadpisu, stačí na požadovaný nadpis nastavit kurzor. V nástroji pro výběr stylu se zobrazí použitý styl (úroveň) nadpisu (viz obr. 3).

Obr. 3: Výběr úrovně nadpisu v editoru redakčního systému pomocí rozbalovacího menu; šipkami jsou označeny rozbalovací menu, zvolená úroveň nadpisu a nadpis, se kterým se pracuje (zdroj: [Knihovna Jabok](#), získáno 2020-05-11)

Existuje také řada **speciálních nástrojů na kontrolu hierarchie nadpisů na stránce**, např. doplněk prohlížeče HeadingsMap (dostupný [pro Google Chrome](#) nebo [pro Mozilla Firefox](#))

nebo webový validátor přístupnosti **WAVE** (dostupný rovněž jako rozšíření pro prohlížeče).

Na obr. 4 je pomocí značek H1 až H3 ²⁾ označena hierarchická struktura na stránce s kontakty. Na skutečnou stránku se můžete podívat na adrese <https://knihovna.jabok.cz/cs/kontakt>.

h1 Kontakt

h2 Adresa a kontaktní údaje

Knihovna Jabok
Salmovská 8
120 00 Praha 2

telefon: +420 211 222 410

e-mail: knihovna@jabok.cz (informace a dotazy o provozu a službách knihovny, prodlužování výpůjček apod.)

[Kontaktní formulář](#)

[Kontakty na jednotlivé pracovníky knihovny](#)

h2 Informace o knihovně

Registrační číslo veřejné knihovny: 5786/2003

Sigla knihovny: ABG312

Knihovna Jabok je organizační složkou [Jaboku - Vyšší odborné školy sociálně pedagogické a teologické](#).

h3 Fakturační adresa

Jabok - Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická
Knihovna Jabok
Salmovská 8, 120 00 Praha 2
IČO: 45769621, DIČ: CZ45769621
Č. ú. 1993 04/5500 - Raiffeisenbank

h2 Jak se k nám dostanete

h2 Provozní doba platná do konce školního roku

Úterý 13:00 - 18:00

Středa 8:00 - 12:00

h3 Mimořádné otevření:

1. června 2020 15:00 - 17:00

Provoz knihovny probíhá
[v omezeném režimu](#)

h2 Rychlé odkazy

[Moje čtenářské konto](#)
[Registrace do knihovny](#)
[Knihovní řád](#)
[Seznamy studijní literatury](#)
[Služby pro osoby se
specifickými potřebami](#)
[Časté dotazy](#)
[Návrh na nákup knihy](#)
[Odebírat informace e-mailem](#)
[Napište nám](#)
[Mapa webu](#)

Obr. 4: Hierarchická struktura nadpisů na stránce (zdroj: [Knihovna Jabok](#), získáno 2020-05-13)

Proč je důležité správně vkládat nadpisy

- Správné používání nadpisů nejen ušetří práci (není nutné se starat o formátování), ale především pomůže uživatelům správně se zorientovat v informacích na stránce.
- Nadpisy jsou obzvláště důležité pro nevidomé návštěvníky webu. Ti se díky nim efektivně dostanou právě k těm informacím, které potřebují, aniž by jim hlasový odečítač obrazovky musel předčítat obsah celé stránky (odečítač umožňuje procházení nadpisů na stránce s možností volby úrovně nadpisu).

- Nadpisy jsou důležité také pro stroje. Správná struktura nadpisů je jedním z nástrojů optimalizace pro vyhledávače (search engine optimization, SEO) a může výrazně zvýšit umístění stránky ve výsledcích vyhledávání.

1)

O technické specifikaci WAI-ARIA (Accessibility Initiative – Accessible Rich Internet Applications) pojednává např. článek [WAI ARIA 1.0 byla vydána jako doporučení W3C](#).

2)

H1 až H6 jsou značky používané v kódu HTML pro sémantické označení prvku heading, tedy nadpisu.

From:

<https://prirucky.ipk.nkp.cz/> - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:

https://prirucky.ipk.nkp.cz/pristupnost/struktura_webu

Last update: **2023/03/20 21:45**

